

MUHASEBE MESLEK MENSUPLARININ SORUNLARI: BURDUR İLİNDE BİR ARAŞTIRMA

THE PROBLEMS OF ACCOUNTING PROFESSIONALS: A RESEARCH IN THE CITY OF BURDUR

Yrd. Doç. Dr. Osman TUĞAY¹
Doç. Dr. Ömer TEKŞEN²

ÖZET

Ülkemizde son yıllarda muhasebe mesleğine uluslararası düzeyde standartlar kazandırılmasına yönelik çalışmalar hız kazanmıştır. Ancak bir taraftan muhasebe mesleğinin uluslararası standartlara uyum süreci devam ederken, diğer taraftan meslek mensuplarının çözüm bekleyen; artan iş yükü, var olan mesleki sorunları, çalışma koşullarının zorlukları vb sorunları bulunmaktadır. Bu çalışma, muhasebe meslek mensuplarının karşılaştıkları sorunlar ve bu sorunların çözümüne yönelik beklentileri tespit etmeyi amaçlamaktadır. Bu kapsamda Burdur ilinde faaliyette bulunan ve bağımsız olarak çalışan muhasebe meslek mensupları ile yüz yüze görüşme yapılarak anket uygulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe, Muhasebe Meslek Mensupları, Sorunlar.

Jel Kodları: M40,M41,M49.

ABSTRACT

In recent years, the accounting profession in our country has accelerated efforts to bring standards at the international level. However, compliance with the international standards of the accounting profession on the one hand while continuing the process, on the other hand there are unresolved issues of the members of the profession. This study aims to identify the problems of professional accountants operating in the city of Burdur faced, while carrying out their profession and to bring up their expectations from taxpayers and accounting occupation chambers by putting forward solutions is intended to bring. Questionnaire prepared for this purpose, applied to members of accounting professionals operating in the city of Burdur, the resulting data were analyzed with the help of statistical software packages and findings of the analysis results are evaluated.

Key Words: Accounting, Members of Accounting Profession, Issues, Problems.

Jel Codes: M40,M41,M49.

1. GİRİŞ

Çağımızın küresel ekonomi sistemi içerisinde muhasebe mesleğinin önemi her geçen gün daha da artmaktadır. Çünkü işletmeler, karar alma süreçlerinde doğru ve güvenilir bilgiye daha fazla ihtiyaç duymaktadırlar. Bu bilgilerin temel kaynağını da muhasebe birimi ve dolayısıyla muhasebe meslek mensupları oluşturmaktadır. Bu bağlamda, muhasebe

¹ Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, otugay@mehmetakif.edu.tr

² Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, omerteksen@mehmetakif.edu.tr

uygulayıcıları olan muhasebe meslek mensupları, sundukları finansal tablolar aracılığıyla kamuoyuna sundukları bilgilerin doğru, güvenilir bilgiler olması gereğinin sorumluluğunu taşımak zorundadırlar.

Muhasebe mesleği toplum nezdinde uzun yıllardır işletmelerin ödeyeceği vergileri hesaplayan bir meslek olarak görülmüştür. Ancak muhasebe meslek mensupları, işletmelerin vergilerini hesaplamının ve ekonomik faaliyetlerini kaydetmenin ötesinde, bu bilgileri karar alma sürecinde kullanılabilir veriler haline getiren bir fonksiyona sahiptirler (Altan, 2004:30). Dolayısıyla günümüzde muhasebe mesleğinin sorumluluğu her geçen gün daha da artmaktadır.

Ekonomilerin temelini oluşturan işletmelerin verimli çalışmaları ve gelişmeleri, iyi işleyen bir muhasebe ve denetim sistemine bağlıdır (Kutlu, 2008:75). Ekonomik ve mali yapının sağlıklı bir şekilde işleyişi ise muhasebe meslek mensuplarına bağlıdır. Bu nedenle muhasebe mesleği devlet ve işletmeler açısından önemli meslek grupları arasında yer almaktadır. Ekonomide yaşanan değişimlerle birlikte, finansal raporlamanın yanında denetim fonksiyonunun da ön plana çıkması, meslek mensuplarına önemli sorumluluklar da yüklemiştir (Kalaycı ve Tekşen, 2006:91). Bu sorumluluklar sonucunda, muhasebe mesleğinde bir takım değer yargılarında çelişkiye düşme, kurallarda ve kararlarda anlaşamama ve mesleki sorunlar ortaya çıkmaktadır (Ayboğa, 2003:327). Meslek mensubu, yaşamış olduğu sorunlara rağmen mesleki ahlak kurallarına bağlı kalarak faaliyetlerini devam ettirmek durumundadır.

Meslek mensuplarının; topluma, devlete, mükelleflerine, meslektaşlarına ve kendine karşı bir takım sorumlulukları bulunmaktadır (Tükenmez ve Kutay, 2005:156). Bu sorumluluklarının bilinci ile hareket eden meslek mensupları bağımsız bir biçimde anlaşılabilir, doğru ve güvenilir bilgiler üretmeye çalışmaktadırlar. Tüm bu faaliyetleri gerçekleştirirken meslek yaşamları içerisinde çeşitli problemlerle karşılaşmakta ve bu problemlere çözüm üretilmesini beklemektedir.

Son yıllarda muhasebe mesleğine uluslararası standartlar kazandırılmasına yönelik çalışmalar, tüm dünya ülkelerinde olanca hızıyla devam etmektedir. Bu konuda uluslar arası sempozyumlar ve kongreler yapılmaktadır. Ülkemizde ise, bir taraftan muhasebe mesleğinin uluslararası standartlara uyum süreci devam ederken, diğer taraftan bu mesleğe gönül verenler tarafından mesleğin icrasında yaşanan sıkıntılara rağmen, muhasebe mesleği özverili bir şekilde yürütülmektedir (Yereli, 2006:3).

2. LİTERATÜR ARAŞTIRMASI

Suadiye ve Yükselen (2001) meslek mensuplarının oda ve mükelleflerden beklentileri ile mükelleflerin meslek mensuplarından beklentilerini tespit etmek amacıyla yaptıkları araştırmada muhasebe meslek mensuplarının oda yönetimlerinden ülkenin gündemindeki önemli konularda sürekli eğitim programlarını ve meslek mensupları arasında dayanışmayı geliştirecek çalışmalar beklediklerini raporlanmıştır.

Erol vd. (2004) bilişim teknolojilerindeki gelişmelerin muhasebe meslek mensuplarının faaliyetlerine olan etkilerini araştırmak için bir çalışma yapmışlar ve çalışmada bilgi teknolojilerinin gelişmesi ile birlikte muhasebe meslek elemanlarından beklentilerin arttığı, meslek elemanlarının bu beklentileri karşılama sürecinin işletmelerin rekabet gücüne katkı yapacağı belirtilmiştir.

Altan (2004) yaptığı, “Muhasebecilik Mesleğinin Toplumda Algılanma Biçimi Üzerine Bir Araştırma” adlı çalışmada, Türkiye’de Muhasebecilik mesleğinin ne kadar ve nasıl

tanındığı ölçülmeye çalışılmış ve çalışmasında muhasebe mesleğinin yeteri kadar tanınmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Uzay ve Güngör (2004) muhasebe meslek mensuplarının sorun ve beklentilerini tespit etmek amacıyla yaptıkları çalışmada, muhasebe meslek mensuplarının krizden etkilendikleri, meslek mensuplarının mükelleflerine sadece temel muhasebe hizmetleri verdikleri, meslek mensupları arasında haksız rekabet yaşandığı, muhasebenin vergi odaklı olmasının problemlere yol açtığı, vergi mevzuatının basitleştirilmesi gerekliliği, özellikle muhasebe standartları konusunda eğitim, haksız rekabetin önlenmesi ve değişikliklerin bildirilmesi konularında beklentiler olduğunu belirlemiştir.

Kalaycı ve Tekşen (2006) muhasebe mesleğinde karşılaşılan sorunları tespit etmek amacıyla Isparta İlinde yaptıkları çalışmada, muhasebe meslek mensuplarının meslek odalarından beklentileri arasında mesleki düzenlemelerde ilgili kurumlarla işbirliği yapılması, eğitim çalışmalarının artırılması, meslek mensupları arasındaki haksız rekabete çözüm bulunması, mesleki düzenlemelerdeki değişikliklerin iletilmesi raporlanmıştır.

Yıldırım (2007) muhasebe meslek mensuplarının mesleki faaliyetlerine yönelik tutumlarını araştırmış ve söz konusu çalışmada mesleki stajların daha iyi düzenlenmesi gerektiği, meslek odalarının eğitim, iletişim ve bilgilendirme çabalarının ve meslek mensuplarının ücretlerinin artırılması gerektiği konusunda talepler tespit edilmiştir.

Tetik vd. (2008) muhasebe meslek mensuplarının mevcut durumu ve mesleğin geleceğini araştırmak için bir çalışma yapmışlardır. Çalışmada meslek mensuplarının bilgisayar teknolojilerini, paket programların dışında, danışmanlık ve denetim hizmetleri alanında kullanmadıkları, kullanılmasının yararlı olacağı ve sürekli eğitimlerin sürekli olması konusunda beklentiler olduğunu tespit etmişlerdir.

Özulucan vd. (2010) Türkiye genelindeki muhasebe meslek mensuplarının güncel sorunlarının belirlenmesi, uygulamada görülen yetersizlikler ve meslek odalarından beklentileri ortaya koymak amacıyla bir çalışma yapmış ve çalışmada meslek mensuplarının mesleklerini yaparken karşılaştıkları sorunlar, uygulamada karşılaştıkları sorunlar ve oda yönetiminden beklentileri ortaya konmuştur.

Banar ve Ekerkil (2010) muhasebe meslek mensuplarının hizmet kalitesini araştırmak üzere yaptıkları çalışmada alınan hizmet kalitesinin güvenilirlik, empati ve fiziksel özellikler açısından tatmin edici bulunduğu; ancak muhasebe meslek mensuplarının sektörler hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıkları ve müşterilerle iletişim kurmada zayıf oldukları belirtilmiştir.

Otlu ve Durmuş (2010), muhasebe meslek mensuplarının mesleğe bakış açılarını araştırmak üzere yaptıkları çalışmada meslek mensuplarının yaşı ve meslekteki kıdemleri arttıkça meslekle ilgili bıkkınlık yaşadıkları, gelir düzeyleri arttıkça mesleğe daha olumlu yaklaştıkları ve mesleğe bakış açıları olumsuz olmakla yine de saygın ve geçerli bir meslek olarak gördükleri tespit edilmiştir. Gençoğlu ve Ertan (2012) muhasebe kalitesi ve bu kaliteyi etkileyen faktörleri ortaya koymuş ve ülkemizde bilgi odaklı muhasebe anlayışına geçilmesiyle birlikte bilgi kalitesinin artmasının beklendiğini belirtmektedirler.

3. ARAŞTIRMANIN METODOLOJİSİ

Bu bölümde araştırmanın amacı, yöntemi, evreni ve örneklemini ile araştırmaya ait hipotezlere ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, Burdur ilinde faaliyet gösteren muhasebe meslek mensuplarının karşılaştıkları sorunları, sorunların çözümüne yönelik beklentilerini tespit etmek ve sorunlara ilişkin çözüm önerileri sunmaktır.

3.2. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmanın yazın kısmı için, ikincil kaynaklar taranarak konuyla ilgili detaylı literatür taraması yapılmıştır. Muhasebecilik mesleğinde karşılaşılan sorunlar ve bu sorunlara ait çözüm önerilerine ait bir ölçek kullanılmıştır. Bu ölçeğin oluşturulmasında Kalaycı ve Tekşen'in 2006 yılında Isparta İlinde yapmış oldukları araştırmadan yararlanılmıştır.

Veri toplama aracı olarak kullanılan anket, üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde muhasebecilerin demografik bilgileri, ikinci bölümde muhasebecilik mesleğinde karşılaşılan sorunlara ilişkin önermeler ve üçüncü bölümde muhasebecilik mesleğinde karşılaşılan sorunlara ait çözüm önerileriyle ilgili önermeler yer almaktadır. Araştırmada sorular, 1= "Kesinlikle katılmıyorum" ile 5= "Kesinlikle katılıyorum şeklinde seçenekten oluşan 5'li Likert ölçeğine göre hazırlanmıştır.

3.3. Araştırmanın Evreni ve Örnekleme

Araştırma evrenini Burdur ilinde faaliyet gösteren 110 SMMM, 19 SM ve 1 YMM oluşturmaktadır. Anket yönteminin uygulanması gönüllük esasına dayandığı ve tüm evrene ulaşmanın güç olması nedeniyle evreni temsil eden bir örneklem alanı belirlenmiştir. Araştırmanın örneklem alanı tesadüfi örneklem yöntemi kullanılarak belirlenmiştir. Araştırma kapsamında toplam 106 anket uygulanmış, ancak anketlerden 7 tanesi analize uygun olmadığından analiz dışı bırakılmıştır. Geri kalan 99 anket SPSS 16,0 programıyla analiz edilmiştir. Araştırmanın sınırlılıkları, araştırma Burdur ilinde çalışan bağımsız çalışan muhasebe meslek mensupları ile sınırlıdır.

3.4. Araştırmaya Ait Hipotezler

H₁: Toplum tarafından en iyi muhasebecinin en az vergi ödeten muhasebeci olması ile mükelleflerden istekler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

H₂: Meslektaşlar tarafından tarifenin altında defter tutulması ile mükelleflerden istekler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

H₃: Kanunlarda yapılan değişikliklerin takip edilememesi ile odalardan istekler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

H₄: Meslekte iş yükünün çok fazla olması ile odalardan istekler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

H₅: Kanunlarda yapılan değişikliklerin takip edilememesi ile TÜRMOB'tan istekler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

H₆: Meslekte iş yükünün çok fazla olması ile TÜRMOB' tan istekler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

H₇: Muhasebe mesleğinde alınan muhasebe ücretlerinin emeklerinin karşılığı olmaması ile TÜRMOB'tan istekler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

3.5. Araştırma Bulguları ve Tartışma

Bu bölümde araştırmada elde edilen verilerin analizleri sonucu ulaşılan demografik değişkenlere ilişkin bulgular, muhasebecilerin mesleklerinde karşılaştıkları sorunlar ve bu sorunlar karşısında mükelleflerinden, odalarından ve TÜRMOB'tan isteklerine ilişkin bulgular ve istatistiksel analizlere ait yorumlar yer almaktadır.

3.5.1. Demografik Bulgular

Araştırmaya katılan meslek mensuplarına ait demografik bulgular tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1: Cinsiyet, Unvan, Yaş, Mesleki Deneyim ve Eğitim Değişkenleri

Cinsiyet	N	%	Mesleki Deneyim	N	%
Bayan	14	14,1	5-10	31	31,3
Bay	85	85,9	11-15	20	20,2
Toplam	99	100	16-20	18	18,2
Eğitim	N	%	21-25	18	18,2
Lise	23	40,4	25+	12	12,1
Lisans	28	49,1	Toplam	99	100
Y. Lisans	6	10,5	Yaş	N	%
Toplam	57	100,0	20-30	13	13,1
Unvan	N	%	31-40	47	47,5
SM	69	69,7	41-50	29	29,3
SMMM	29	29,3	51-60	9	9,1
YMM	1	1,0	61+	1	1,0

Tablo 1’e göre, araştırmaya katılan muhasebecilerin % 85,9’u bay, % 14,1’i bayandır. Muhasebecilerin % 69,7’si serbest muhasebeci, % 29,3’ü SMMM ve % 1’i YMM’dir. Araştırmaya katılan muhasebecilerin % 47,5’i 31-40 yaş arasında, % 1’i ise 61 yaş ve üzeridir. Ayrıca meslek mensuplarının % 31,3’ünün mesleki deneyimi 5-10 yıl arasında değişirken, % 12,1’inin 25 yıl ve üzeri deneyime sahip oldukları görülmektedir. Tablo 1 eğitim düzeyi açısından incelendiğinde, meslek mensuplarının %49,1’inin lisans, %40,4’ünün lise, %10,5’inin Yüksek Lisans düzeyinde eğitime sahip oldukları görülmektedir.

3.5.2. Faktör Analizine İlişkin Bulgular

Muhasebecilik mesleğinde karşılaşılan sorunlara ait çözüm önerilerine ilişkin ölçeğe faktör analizi yapılmış ve ölçek üç faktöre ayrılmıştır.

Faktör analizi, değişkenler arasındaki ilişkinin kökenini araştırmak, verileri daha anlamlı ve özet bir biçimde sunabilmek için gerçekleştirilen çok değişkenli bir analiz yöntemidir. Faktör analizi vasıtasıyla ortak özelliğe sahip değişkenler bir faktör altında toplanıp, daha az ve öz değişkenle analiz yapılma olanağı bulunur (Kanten ve Kanten, 2009: 128-129)

Değişkenlerin faktör analizine uygun olup olmadıklarının test edilmesinde ölçeğin Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) testi değerine bakılmaktadır. Bu değerler aşağıdaki aralıklara göre yorumlanmaktadır (Sipahi vd., 2006:80);

KMO Değeri Kabul Düzeyi

- ✓ 0,80 ve üzeri Mükemmel
- ✓ 0,70 ve 0,80 arası İyi
- ✓ 0,60 ve 0,70 arası Orta
- ✓ 0,50 ve 0,60 arası Kötü
- ✓ 0,50’den düşük Kabul edilemez

KMO gözlenen korelasyon katsayıları büyüklüğü ile kısmi korelasyon katsayılarının büyüklüğünü karşılaştıran bir indekstir. Bu değer ne kadar yüksek ise veri seti faktör analizi yapmak için o kadar iyidir (Kalaycı, 2008: 322).

Tablo 2: KMO and Bartlett's Test

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.	0,748
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square
	df
	Sig.
	1,096E3
	153
	0,000

Tablo 2'ye göre, muhasebecilerin beklentilerine ait ölçeğin KMO değeri 0,748 çıktığı için değişkenlerin faktör analizine uygunluğu iyi seviyede çıkmıştır. Bartlett küresellik testi ana kütledeki değişkenlerin birbiriyle ilişkili olup olmadığı hipotezini test etmektedir. Ölçeğin Bartlett test sonuçlarının anlamlı olduğu gözlenmiştir ($p < 0,005$).

Tablo 3: Muhasebecilerin Beklentilerine Ait Ölçeğin Faktör Analizleri

Faktörler	Faktör Yük Değerleri		
Faktör 1: Odalardan İstekler			
Resmi kurumlara ilgili karşılaşılan sorunların çözümüne yardımcı olunması	0,924		
Meslek içi eğitimin artırılması	0,917		
Kanunlarla ilgili değişikliklerin en kısa sürede bildirilmesi	0,906		
Mükelleflerde sorumluluk bilincinin oluşmasına yönelik çalışmalar yapmak	0,805		
Vergi sisteminin daha düzenli hale getirilmesi için Mali Bakanlığı ile iletişim kurulması	0,759		
Finansal konularda muhasebecilerle sürekli bağlantılı olmaları	0,505		
Faktör 2: TÜRMOB'tan İstekler			
Vergi yargısının daha hızlı karar vermesinin sağlanması		0,822	
Muhasebecilerin işlem yoğunluklarının azaltılması için çalışma yapılması		0,775	
Kamuoyunda muhasebecilik mesleğinin itibarını artırmaya yönelik çalışmalar yapmak		0,719	
Maliye bakanlığı ile gerekli görüşmeler yapılarak Mali tatilin yasalaşmasını sağlamak		0,597	
Vergi dairelerinin biraz daha aktif çalışması için Maliye Bakanlığı ile iletişim kurulması		0,596	
Muhasebecilerin sorumluluklarının biraz azaltılması için ilgili kurumlara istişare edilmesi		0,567	
Faktör 3: Mükelleflerden İstekler			
Muhasebe belgelerini zamanında eksiksiz olarak getirmeleri			0,875
Vergi ödemelerini mükelleflerin kendilerinin yapmaları			0,875
Mükelleflerin sahte belge düzenlememeleri ve kullanmamaları			0,752
TOPLAM VARYANS: 64,024	27,613	19,882	16,533
Varimaxmetodu kullanılmıştır.			

Faktör analizi sonucu odalardan istekler faktörü toplam varyansın % 27,613'ünü, TÜRMOB'tan istekler toplam varyansın % 19,882'sini ve mükelleflerden istekler toplam varyansın % 16,533'ünü açıklamaktadır. Üç faktör toplam varyansın 64,028'ini açıklamaktadır.

Faktör analizi sonucunda ölçeklerin güvenilirlik katsayılarının sınanması gerekmektedir. Güvenirlik katsayısı Alfa (α) katsayısına göre yorumlanmaktadır.

Alfa (α) katsayısına bağlı olarak ölçeklerin güvenilirlik katsayıları aşağıdaki aralıklarda ise (Kalaycı, 2008:405);

- ✓ $0.00 \leq \alpha < 0.40$ ölçek güvenilir değildir,
- ✓ $0.40 \leq \alpha < 0.60$ ölçek güvenilirliği düşük,
- ✓ $0.60 \leq \alpha < 0.80$ ölçek oldukça güvenilir,
- ✓ $0.80 \leq \alpha < 1.00$ ölçek yüksek derecede güvenilir bir ölçektir.

Tablo 4: Güvenirlilik İstatistiği

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
0,829	0,829	15

Tablo 4'e göre, muhasebecilerin beklentilerine ait ölçeğin güvenirliliği ,829 çıktığı için ölçeğin güvenirliliği yüksek derecede güvenilir çıkmıştır.

3.5.3. Boyutlar Arası Korelasyon Analizine İlişkin Bulgular

Korelasyon, iki değişkenin senkronize bir şekilde birlikte değişmesi yani artması veya azalması veya birinin artarken diğerinin azalmasıdır (Böke vd., 2011:164). Korelasyon analizi, araştırma kapsamındaki anketlere ait önermelerin ve varsayılan ilişkilerin istatistiksel olarak anlamlı bir düzeyde varlığı ya da yokluğunun test edilmesine yardımcı olur (Alparslan, 2010:84).

Tablo 5: Muhasebecilik Mesleğinde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerilerine Ait Ölçeklere Ait Korelasyon Analizi

		Kanunlarda yapılan değişiklikleri takip edememek.	Toplum tarafından en iyi muhasebecinin en az vergi ödenen muhasebeci olarak görülmesi.	Meslektaşlarımız tarafından tarifinin altında defter tutulması.	Meslekte iş yükünün çok fazla olması.	Muhasebe mesleğinde aldığımız muhasebe ücretlerinin emeğimizin karşılığı olmaması.	Mükelleflerimizin çok fazla mali yükümlülüklerinin ve ödemelerinin olmasından dolayı muhasebe ücretlerini ödemelerine suranın gelmemesi	İnceleme ve denetimlerin çok sık yapılması ve zamanımızın olmayışı
Mükelleflerden İstekler	Pearson Correlation	-0,193	0,408**	0,311**	0,040	-0,032	-0,159	-0,123
	Sig. (2-tailed)	0,055	0,000	0,002	0,692	0,751	0,116	0,226
	N	99	99	99	99	99	99	99
Odalardan İstekler	Pearson Correlation	0,262**	0,128	0,149	0,297**	0,095	-0,028	-0,016
	Sig. (2-tailed)	0,009	0,206	0,142	0,003	0,351	0,783	0,872
	N	99	99	99	99	99	99	99
TÜRMOB' tan İstekler	Pearson Correlation	0,321**	0,019	0,120	0,258**	0,218*	0,010	-0,108
	Sig. (2-tailed)	0,001	0,855	0,236	0,010	0,031	0,921	0,289
	N	99	99	99	99	99	99	99

(Sig. 0.001)

Mükelleflerden istekler ile toplum tarafından en iyi muhasebecinin en az vergi ödenen muhasebeci olarak görülmesi arasında ($r= 0,408$) ve meslektaşlar tarafından tarifinin altında defter tutulması($r= 0,311$) arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki çıkmıştır ($p<0,001$), (H_1 Kabul), (H_2 Kabul).

Odalardan istekler ile meslekte iş yükünün çok fazla olması arasında ($r= 0,297$) ve kanunlarda yapılan değişiklikleri takip edememek arasında ($r= 0,262$) pozitif yönlü anlamlı bir ilişki çıkmıştır ($p<0,001$), (H_4 Kabul), (H_3 Kabul).

TÜRMOB'tan istekler ile kanunlarda yapılan değişiklikleri takip edememek arasında ($r= 0,321$), meslekte iş yükünün çok fazla olması arasında ($r= 0,258$) ve muhasebe mesleğinde alınan muhasebe ücretlerinin emeklerinin karşılığı olmaması arasında ($r= 0,218$) pozitif yönlü anlamlı bir ilişki çıkmıştır ($p<0,001$) (H_5 Kabul), (H_6 Kabul), (H_7 Kabul).

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Muhasebecilerin karşılaştıkları sorunlar genel olarak;

- Toplum tarafından en iyi muhasebecinin en az vergi ödeten muhasebeci olarak görülmesi,
- Kanunlarda sık sık yapılan değişiklikleri takip edemedikleri,
- Meslek mensuplarının oda tarafından belirlenen ücret tarifesinin altında defter tutması,
- Meslekte iş yükünün fazla olması, alınan ücretlerin emeği karşılamaması,
- Mükelleflerin çok fazla mali yükümlülüklerinin ve ödemelerinin olmasından dolayı muhasebe ücretlerini ödemelerine sıranın gelmemesi,
- İnceleme ve denetimlerin çok sık yapılması ve zamanın yetersiz gelmesidir.

Yukarıdaki sorunların çözümüne yönelik olarak, muhasebecilerin öncelikle odalardan, TÜRMOB'tan ve mükelleflerinden çeşitli istekleri bulunmaktadır. Bu kapsamda meslek mensuplarının bağlı oldukları odalardan istekleri;

- Resmi kurumlarla olan iş ilişkilerinde karşılaştıkları sorunların çözümüne yardımcı olunması,
- Meslek içi eğitimin artırılması, kanunlarla ilgili değişikliklerin takip edilerek en kısa sürede üyelerin bilgilendirilmesi,
- Mükelleflerde sorumluluk bilincinin oluşturulmasına yönelik çalışmalar yapılması,
- Vergi sisteminin daha düzenli hale getirilmesi için Mali Bakanlığı ile iletişim kurulmasıdır.

Meslek mensuplarının TÜRMOB'tan istekleri;

- Vergi yargısının daha hızlı karar vermesinin sağlanması,
- Muhasebecilerin işlem yoğunluklarının azaltılması için çalışma yapılması,
- Kamuoyunda muhasebecilik mesleğinin itibarını artırmaya yönelik çalışmalar yapılması,
- Vergi dairelerinin biraz daha aktif çalışması için Maliye Bakanlığı ile iletişim kurulması,
- Muhasebecilerin sorumluluklarının biraz azaltılması için ilgili kurumlarla istişare edilmesidir.

Meslek mensuplarının mükelleflerden istekleri;

- Muhasebe belgelerini zamanında ve eksiksiz olarak getirmeleri,
- Vergi ödemelerini mükelleflerin bizzat kendilerinin yapmaları,
- Mükelleflerin sahte belge düzenlememeleri ve kullanmamalarıdır.

Çalışmada meslek mensuplarının yaşadıkları sorunlar ve bu sorunların çözümüne yönelik beklentiler daha önceki araştırma sonuçları ile karşılaştırıldığında büyük oranda tutarlı olduğu ve örtüştüğü görülmektedir.

Tespit edilen sorunların çözümüne yönelik öneriler ise şu şekilde sıralanabilir.

- Haksız rekabeti önlemek için Mevcut Disiplin ve Haksız Rekabet yönetmelikleri tavizsiz uygulanmalı,
- Tahsilât sorununun çözümüne yönelik olarak, E-sözleşme uygulamasında sözleşmede yer alan ücret bilgisi de sisteme girilmeli, beyannameler verilirken ücretlerin meslek mensubunun hesabına geçecek bir sistem oluşturulmalı (TÜRMOB 01.01.2015 tarihinde yürürlüğe girmek üzere bu konuda bir çalışma yapmıştır)³. Ancak söz konusu çalışmanın sağlıklı işleyebilmesi için; öncelikle çalışmaya yasal dayanak kazandıracak gerekli mevzuat değişikliğinin yapılması, meslek mensupları ile mükellefler arasında ortaya çıkabilecek ihtilafların önlenmesi açısından oldukça önemlidir. TÜRMOB bu tür çalışmalarda Maliye bakanlığı, Kamu Gözetimi Kurumu gibi ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapmalıdır.
- Vergi kanunlarının farklı yorumlamalara bağlı olarak ortaya çıkan uygulama sorunlarının ortadan kaldırılması için Vergi mevzuatımızdaki karışık düzenlemeler basit ve kolay anlaşılabilir hale getirilmeli,
- Meslek mensuplarının iş yükünü azaltmaya yönelik olarak; mükelleflerin vermesi gereken beyannameler sayı olarak azaltılmalı veya birleştirilmeli, örneğin aylık verilen beyannameler tek bir beyannamede toplanmalı, aynı zamanda maliyenin meslek mensuplarına yüklemiş olduğu sorumluluklar azaltılmalıdır.

Özetle, tüm bu sorunların çözümü için; idare, meslek odaları ile meslek mensupları arasında etkin bir iletişim, koordinasyon sağlanmalı ve gerekli yasal düzenlemeler yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

- ALPARSLAN, A.M. (2010). Örgütsel Sessizlik İklimi ve İşgören Sessizlik Davranışları Arasındaki Etkileşim: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Öğretim Elemanları Üzerinde Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- ALTAN, M. (2004). “Muhasebecilik Mesleğinin Toplumda Algılanma Biçimi Üzerine Bir Araştırma”, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 11: 1-29,
- BANAR, K. ve EKERGİL, V. (2010). “Muhasebe Meslek Mensuplarının Hizmet Kalitesi: Sunulan Hizmetlerin Kalitesi ile Müşteri Memnuniyeti İlişkisi Eskişehir Uygulaması”, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 10(1) : 39-60.

³ Ayrıntılı bilgi için bkz. Haksız Rekabetle Mücadele Yazılımının Meslek Mensuplarınca Kullanılması Hakkında Mecburi Meslek Kararı, 13 Aralık 2013 Tarih ve 28850 sayılı Resmi Gazetede yayınlanmıştır.

- BÖKE, K. vd. (2011). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri, Alfa Basım Yayım Dağıtım, 3. Basım, İstanbul.
- EROL, M. ATMACA, M. ve ŞAHİN, L. (2004). “Bilişim Teknolojilerindeki Gelişmelerin Muhasebe Meslek Elemanlarının Mesleki Faaliyetlerine Olan Etkileri ve Ampirik Bir Çalışma”, Muhasebe ve Denetime Bakış, 13: 31-44.
- GENÇOĞLU, G. Ü. ve ERTAN, Y. (2012). “Muhasebe Kalitesini Etkileyen Faktörler ve Türkiye’deki Durum”, Muhasebe ve Finansman Dergisi, 53: 1-24.
- KALAYCI, Ş. (2008). SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri, Asil Yayın Dağıtım, 3. Baskı, Ankara.
- KALAYCI, Ş. ve Teksen, Ö. (2006), “Muhasebecilik Mesleğinde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri: Isparta ili Merkezi Uygulaması.”, Muhasebe ve Finansman Dergisi, 31: 90-101.
- KANTEN, S. ve KANTEN, P. (2009). Hat Yöneticilerin İnsan Kaynakları Yönetimi Uygulamalarındaki Performansı İle İlişkili Etkenler: Konaklama İşletmelerinde Bir Araştırma, İ.Ü İşletme İktisadi Enstitüsü Yönetim Dergisi, 20(63):119-139.
- OTLU, F. ve DURMUŞ, F. (2010). “Muhasebe Meslek Mensuplarının Muhasebe Mesleğine Bakış Açılarının Değerlendirilmesi ve Elazığ İli Uygulaması”, Muhasebe ve Denetime Bakış, 31: 77-92.
- ÖZULUCAN, A. BENGÜ, H.Ö. ve Fevzi, S. (2010). “Muhasebe Meslek Mensuplarının Güncel Sorunları, Uygulamada Karşılaştıkları Yetersizlikler Ve Meslek Odalarından Beklentilerinin Unvanları Ve Mesleki Deneyim Süreleri Yönüyle İncelenmesi: Türkiye Genelinde Bir Araştırma” Muhasebe ve Denetime Bakış, 31: 41-64.
- PEKDEMİR, R. (1999). Muhasebe Mesleğinde Uzmanlaşma İSMMMO Yayınları, İstanbul.
- SUADIYE, G. ve YÜKSELEN, C. (2001). “Mükelleflerin ve Muhasebecilerin Birbirlerinden Beklentileri”, Mali Çözüm, İSMMMO Yayını, 56:15-26.
- TETİK, N. KINAY, F. ve CİĞER, A. (2008). “Antalya İlindeki Muhasebe Meslek Mensuplarına Yönelik Durum Analizi ve Beklentilerini Saptamaya Dönük Bir Araştırma” Muhasebe ve Finansman Dergisi, 38: 70-79.
- UZAY, Ş. ve GÜNGÖR, Ş. (2004). “Muhasebecilerin Sorunları ve Beklentileri: Kayseri ve Nevşehir İlleri Uygulaması”, Muhasebe ve Finansman Dergisi, 22: 94-104.
- YILDIRIM, S. (2007). “Muhasebe Meslek Mensuplarının Mesleki Faaliyetlere İlişkin Anket Sonuçlarının Değerlendirilmesi”, Muhasebe ve Denetime Bakış, 23: 33-46.